

Benátky: mnoho východisek, málo výstupů

Author: Michal Šourek | Published: 21.11.2008

Giardini dei Biennale nabízejí tentokrát - atypicky v kontextu posledních dvou ročníků - více než impozantní haly Arsenale. Pavilon Italia (nezaměňovat s expozicí Itálie, která je letos netradičně v Arsenale) hostí expozici „Experimental Architecture“. Ta je především výtvarně hodnotnou výstavou starších (80. a 90. léta minulého století) velkoformátových kreseb a ideových skic Zahy Hadid. Ty, kteří shlédli obdobně koncipovanou výstavu v Londýně na přelomu let 2004 a 2005, potěší neobvyklou technikou, výtvarným výrazem i zobrazovanými prostory papírová reliéfní vyobrazení architektury. Vilu „The House in Bordeaux“ (Rem Koolhaas, 1998) přibližuje úsměvný (pohledem uklízečky), ale rozhodně nikoli nepřínosný film Ila Beka a Louise Lemoine „Koolhaas HouseLife“. Film byl natočen jako první ze série snímků. Názvy dalších jsou slibné: Pomerol, Herzog & de Meuron, Xmas Meier, Gehry´s Vertigo (ten nabízí pohled na budovu Guggenheimova muzea v Bilbao očima party čističů fasád). Praktický, neméně sofistikovaný a (navíc) „udržitelný“ přístup k architektuře demonstrují návrhy a skici ateliéru Lacaton a Vasal. Téma revitalizace morálně a / nebo fyzicky dosloužilé architektury jako principu udržitelného rozvoje je návštěvníkovi z České republiky blízké tím, že je demonstrováno návrhy regenerace panelových výškových domů; návrhy sofistikovanými a zároveň pragmatickými, sympatickými jak z architektonického, tak z environmentálního hlediska.

Stavební forum

bní
um

Proklamace ideové i politické

Řada národních expozičních pavilónů v Giardini i v benátských palácích zvolila cestu politických a ideových deklarací bez konkrétních ukávek architektury. Expozice Belgie a Německa například zvolily formu prázdných pavilónů, navozující atmosféru „after the party“. Zatímco belgickou expozici má poučený návštěvník nakonec šanci pochopit jako architekturu „samu o sobě“ prostřednictvím prezentace prvního zahraničního pavilónu, vybudovaného v Giardini v roce 1907 podle návrhu Leona Snyerse, mise té německé jsem se nedopátral. A to ani když jsem si vzal na pomoc pětisvazkový výstavní katalog. Ten je, mimochodem, mimořádně vydařený. Mám pocit, že (následné) studium katalogu mě oslovilo a dalo mi více než celkem usilovná prohlídka expozičních pavilónů samotných - až na několik málo výjimek. Vtírá se otázka: je hlavním posláním nejprestižnější přehlídky (soudobé -?) světové architektury, pořádané na evropském kontinentu, ukázat, z jakých východisek chce architektura vycházet, nebo spíše k jakým výsledkům došla? A nebo: navštívíme bienále v očekávání doposud neviděné architektury, staveb, měst, krajín a zahrad, nebo se těšíme na filozofické exkurzy architektů?

Oddech, potěšení a poučení díky tradičnímu přístupu k reálné architektuře nabízejí v Giardini expozice Francie, Velké Británie i Finska. Příjemným překvapením (po řadě minulých ročníků) je také pavilon Ruska, především přírodní objekty (instalace Nikolaje Polisského) jsou impresivní, archetypální, ruské a... prostě skvělé navzdory tomu, že podle katalogu mají „představovat Rusko jako krajinu čekající na architekturu“. Opačný vývoj je patrný v Česko - Slovenském pavilonu. Česká republika se tentokrát zřejmě omezila na finanční podporu a slovenští umělci demonstrují „Architecture Out There“ prostřednictvím obsahů ledniček slovenských domácností.

bní
um

eboní
rum

Rozpačitý Arsenale

Instalace v Arsenalu si většinou s kurátorským libretem nevěděly rady. Rozpačitost a absence sdělení jsou společným rysem řady z nich. Expozice Zahy Hadid a Patrika Schumachera cosi připomínají. Není důvod chápat toto dejá vu jako výraz poklesu kreativního potenciálu, vkrádá se spíše myšlenka, že první dámě současné architektury „to nestálo za námahu“. Obdobně působí i prezentace ateliéru Gehry Partners, LLP. Chce-li si Sergej Gordějev svůj nový moskevský hotel pořídít jako recyklát starších Gehryho prací, je to konec konců jeho věc - proč ale mají být s takovým „populárním autoplagiátem“ konfrontováni návštěvníci Biennale?! Nebo máme takový expoziční počín chápat striktně v kontextu Zlatého lva - ceny za celoživotní dílo, kterou Franku Owenu Gehrymu letošní biennale udělilo? První příčku v tomto ohledu drží MVRDV se svými videofilmy a videohrami SKYCAR CITY, SPACEFIGHTER a EVOLUTIONARY CITY. Osvěžení našťěstí v zápětí přinášejí ateliér Diller Scofidio + Renfro a jejich pohled na Benátky v originálu a v kopiích, vybudovaných v Las Vegas, Macau, Doha, Nagoji a Tokiu.

Potěší a povzbudí i Nigel Coats a jeho nonkonformní sedací (?) nábytek v urbánním kontextu - parafráze na „Hypnerotomachia Poliphili“ Francesca Colonna, narativní architektonickou vizi, poprvé publikovanou v Benátkách roku 1499. Podobný profesní přesah a přínos jako expozice Francie a Velké Británie nabízí i Padiglione Italia, instalovaná v závěru příčné lodi Arsenale. „L' Italia cerca casa“ - Itálie hledá dům, či spíše domov. Čím to, že „co Čech, to muzikant“ bývávalo, zatímco „co Ital, to architekt“ platí dodnes? A nejlepší na konec. Gustafson Porter a Gustafson Guthrie Nichol - „Zahrada, spějící k ráji“, skutečná (a snová zároveň) zahrada a land-artová instalace na pozemcích za halami Arsenale. To chce prostě vidět - a zažít...

Stavební forum

bní
um

A ještě (nejméně) jednu zdařilou zahradní architekturu představilo letošní biennale. „An Italian Garden In Tanjin“ hostí spolu s retrospektivou benátské architektonické a designérské školy IUAV nový prostor - Arsenale Novissimo / Spazio Thetis, které je zároveň praktickou ukázkou postupné a nenásilné regenerace hal Arsenale a jejich využití ke komerčním účelům.

Závěr: 9. bienále (rok 2004) bylo lepší než letošní 11. To 9. bylo zřejmě nejlepší a asi nedostižné, klobouk dolů před jeho kurátorem Kurtem W. Foresterem! Architekti mají navrhovat architekturu - a ne filozofovat o tom, co je k tomu vede, co při tom prožívají a co si od toho slibují. Nejen proto, že současná doba jim předkládá stále nové výzvy, na které zatím nedokáží adekvátně reagovat. I pro spisovatele platí to, co neřekl nikdo menší než Marcel Reich - Ranicky: „ ... o literatuře toho vědí asi tolik, jako ptáci o ornitologii.“

Stavební forum

Obrázky:

1 - Diller Scofidio + Renfro

2-3 - Gehry Partners, LLP

4-6 - Gustafson Porter Ltd & Gustafson Guthrie Nichol Ltd

7-8 - Zaha Hadid Architects

9 - Lacaton & Bassal Architects

21.11.2008 08:00, Michal Šourek

Stavební
forum

